

VINDBRUKSPLAN

PLANFÖRSLAG

ANTAGANDEHANDLING

Östra Göinge Kommun

Vindbruksplan för Östra Göinge - Planförslag

1. Bakgrund och utgångspunkter

Syftet med vindbruksplanen är att visa på förutsättningarna för ny vindkraft i Östra Göinge kommun och att vara till vägledning vid detaljplanering, bygglov och andra ärenden som rör vindkraft. Planen är tänkt att vara ett redskap som gör det möjligt att väga intresset för utbyggnad av vindkraft mot andra intressen och att se det i förhållande till den politiska viljeinriktningen för kommunens utveckling i stort.

En arbetsgrupp av tjänstemän i kommunen har ansvarat för det praktiska arbetet med vindbruksplanen. Politisk styrgrupp har varit kommunfullmäktiges beredning för tillväxt och samhällsbyggnad.

Vindbruksplanen består av två delar som redovisas i separata dokument; "Vindbruksplan Östra Göinge – Analys" respektive "Vindbruksplan Östra Göinge – Planförslag".

1.1. Kommunens utgångspunkter i stort

1.1.2. Nationella mål för vindkraft

Riksdagen har satt upp en nationell planeringsram för vindkraft som innebär att planmässiga förutsättningar ska skapas för att möjliggöra en årlig produktionskapacitet på 30 terawattimmar (TWh) till 2020. Målsättningen är att 20 TWh ska byggas ut på land och 10 TWh byggs ut till havs. 30 TWh motsvarar ca 2000 verk på 2 MW. Planeringsramen skall bland annat genomföras genom att kommunerna i sina översiktsplaner pekar ut lämpliga områden för vindkraft. Energimyndigheten har pekat ut områden med riksintresse för vindkraft. Inget sådant område ligger i Östra Göinge kommun (Energimyndigheten, 2009).

1.1.3. Kommunens åtagande avseende vindkraft

Utgångspunkten för vindbruksplanen är att Östra Göinge kommun skall ta en rimlig del av ansvaret för att samhällets miljömål skall kunna uppnås, när det gäller att skapa förutsättningar för ett ökat inslag av förnyelsebar energi. Samtidigt skall den unika och orörda miljön i kommunen i största möjliga mån bevaras orörd eftersom den är en viktig del av de värden som beskrivs i varumärkesplattformen för platsen Östra Göinge; Skånes gröna hjärta. Med tanke på invånarantal och mot bakgrund av att det inte finns något utpekat riksintresse för vindkraft i kommunen kan en rimlig del motsvara 10 – 15 vindkraftverk av dagens normalstorlek och med dagens teknik.

2. Planprocess

Vindbruksplanen har varit utställd för samråd 7 november 2010 – 7 februari 2011. Ett samrådsmöte hölls i Knislinge Folkets park den 18 januari 2011. Efter samrådet har inkomna yttranden sammanfattats och kommenterats i en samrådsredogörelse. Planen har ändrats och kompletterats i enlighet med samrådsredogörelsen. Analysdelen har kompletterats med tre nya naturreservat vid Sporrakulla.

Dokumentstrukturen har efter samrådet omarbetats för att ge större tydlighet och överblickbarhet. Det innebär att själva planförslaget nu redovisas i detta dokument, medan underlag, analys och metodbeskrivning redovisas i "Vindbruksplan Östra Göinge – Analys".

Det samtidigt pågående översiktsplanarbetet har lett till politiska ställningstaganden som också påverkat planförslaget efter samrådet.

Planförslaget har varit utställt under perioden 2012-04-11-2012-06-11. Framförda synpunkter under utställningen har inte föranlett ytterligare revidering av planförslaget. Nedan redovisas först själva planförslaget och därefter redogörs för de olika steg som lett fram till detta planförslag.

3. Planförslag

Planförslaget har begränsats till att endast omfatta ett område där kommunen anser att vindkraftsetablering kan prövas. Området är beläget öster om Hanaskog och Knislinge i ett relativt storskaligt jordbrukslandskap. Det undantar de delar av kommunen där natur- och kulturmiljön, i enlighet med varumärket Skånes gröna hjärta och resonemanget kring varsamhetsområdet, är av stort värde för kommunens fortsatta utveckling. Inom det aktuella området skall vindkraft prioriteras framför andra intressen.

3.1. Plankarta

Figur 1: Vindbruksplan för Östra Göinge kommun, utställningsförslag

Tillståndsprocessen och riktlinjer vid prövning

3.2.1. Riktlinjer vid prövning

- Kommunen kommer att pröva alla ansökningar av vindkraftsetableringar mot vindbruksplanen.
- Ansökningar avseende vindkraftverk med en totalhöjd över 50 meter, som ligger utanför det utpekade området (se utställningsförslag) kommer att avslås.
- Vindkraftverk skall etableras i grupper för ett maximalt utnyttjande. Med grupp avses två eller fler verk.
- Områden för vindkraftverk bör utnyttjas optimalt ur produktionssynpunkt. Detta genom att en planering för hela gruppen görs vid utplacering av första verket i en grupp.
- Verken i grupperna skall stå i enkla geometriska formationer och ta hänsyn till siktlinjer och vyer i landskapet. De skall ha likartat utseende och får inte förses med reklam.
- Avståndet till annan markägares fastighetsgräns skall vara minst kraftverkets totalhöjd. För övriga säkerhetsavstånd se Tabell 2, Skyddsavstånd till bebyggelse och infrastruktur, i Vindbruksplan Östra Göinge - Analys.
- Små vindkraftverk med en totalhöjd om maximalt 20 meter, som inte kräver bygglov, omfattas inte av denna vindbruksplan.
- Vindkraftverk med en totalhöjd över 20 upp till och med 50 meter kan medges utanför det utpekade området om de inte bedöms strida mot avvägningarna i analysdelen, varsamhetskriterierna eller kulturmiljövärdena.

3.2.2. Tillståndsprocessen

Uppförande av vindkraftverk regleras dels av plan- och bygglagen (PBL) dels av miljöbalken (MB). Nya regler infördes under 2009 som gav kommunerna en avgörande roll i utbyggnad av vindkraft. Prövningsnivåerna utgår från en indelning av vindkraftverk efter storlek och antal. Bygglov behövs numera inte om det finns tillstånd enligt MB.

Tillstånd att uppföra vindkraftverk enligt miljöbalken får bara ges om den kommun där anläggningen ligger har tillstyrkt det. Det betyder att kommunen har ett slags vetorätt.

Nedan redogörs närmare för olika typer av prövningsnivåer för vindkraft på land.

Prövningsfrihet vid miniverk

Man får lov att - utan bygglov eller miljöanmälan - uppföra enstaka "miniverk" eller "friggeverk" - som inte är högre än 20 meter och som inte har en rotordiameter större än tre meter. De får dock inte placeras närmare fastighetsgräns än verkets totalhöjd och får inte heller fästas på byggnad. Byggnadsmälan till kommunen skall göras även vid enstaka miniverk. Fler än ett miniverk kräver miljöanmälan till kommunen men inte bygglov.

Bygglov

Bygglov krävs för att uppföra vindkraftverk som är högre än 20 meter, har en rotordiameter större än tre meter, om det skall monteras fast på en byggnad eller placeras närmare fastighetsgräns än höjden på verket. Samråd enligt miljöbalken kan krävas om verket väsentligt påverkar naturmiljön.

Anmälan enligt miljöbalken

För vindkraftverk som är högre än 50 meter eller för två eller fler verk som står tillsammans krävs anmälan enligt miljöbalken till kommunen. I dessa fall krävs också bygglov om verket är högre än 20 meter.

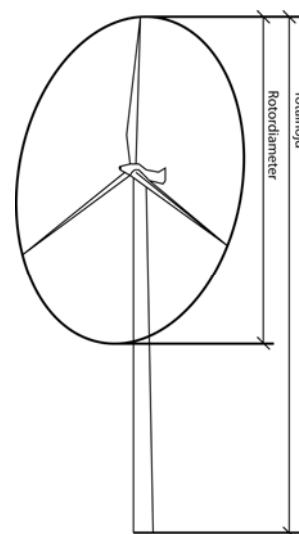
Tillstånd enligt miljöbalken

Tillstånd enligt miljöbalken krävs när det handlar om att uppföra sju eller fler vindkraftverks som är högre än 120 meter. Tillstånd söks hos länsstyrelsen. Tillstånd får endast ges om kommunen tillstyrker det, vilket brukar kallas för kommunens vetorätt. Det krävs inget bygglov, däremot krävs en anmälan enligt PBL.

Tillstånd enligt miljöbalken krävs också för att uppföra två eller fler verk som är högre än 150 meter och som står tillsammans i grupp. Även här gäller kommunens vetorätt vilket innebär att tillstånd endast får ges om kommunen tillstyrker det. Det krävs inget bygglov, däremot krävs en anmälan enligt PBL.

För ett enstaka ”högverk” krävs enbart bygglov och miljöanmälan även om verket är högre än 150 meter.

De olika prövningsnivåerna kan också illustreras som nedan:

Tablå 1: Prövningsnivåer vid uppförande av vindkraftverk på land

Höjd/antal/ rotor- diameter	Totalhöjd < =20 m Rotor \varnothing < = 3 m	Totalhöjd >20 m Rotor \varnothing > 3 m	Totalhöjd >50 m eller > = 2 verk	Totalhöjd >120 m och >= 7 verk	Totalhöjd >150 m och >= 2 verk
Miljö- balken	Anmälan till kommunen vid fler än ett verk	Anmälan till kommunen vid fler än ett verk	Anmälan till kommunen	Tillstånd av länsstyrelsen Tillstånd får endast ges om kommunen tillstyrker det (veto)	
Plan och bygglagen	Ej bygglov Bygganmälan	Bygglov	Bygglov	Ej bygglov Bygganmälan	

3.2.3. Kontakt/Remiss/Samråd

I samband med ansökningar om att uppföra vindkraftverk (med en total höjd över 20 meter eller flera lägre verk) ska samråd ske med olika parter och en mer detaljerad prövning göras mot de intressen som beskrivs i vindbruksplanen.

Nedan beskrivs viktiga kontakter samrådsparter och remissinstanser.

Alltid

Berörda grannar och sakägare ska involveras i tidigast möjliga skede i prövningsprocessen

Samråd i tidigt skede med grannkommuner för vindkraftsetableringar närmare kommungränsen än 5 km.

Försvarsmakten

Trafikverket som har överordnat ansvar för väg – järnväg – luftfart.

Kristianstad Airport för besked om hinder finns p.g.a. flygsäkerhetskritiska ytor.

EON om möjligheterna till anslutning till elnätet.

Post- och Telestyrelsen för att få aktuell lista med verksamma länkoperatörer i kommunen.

Länkoperatörer för besked om länkstråk.

Kommunen.

I vissa fall

Länsstyrelsen beträffande fornlämningar

Länsstyrelsen beträffande särskilda prövningar som kan bli aktuella: hotade arter, strandskydd, generella biotopskyddet, m.m.

EON om kraftledning finns inom 300 meter.

4. Beskrivning av de olika steg som lett fram till planförslaget

Nedan redogörs för de olika steg som lett fram till denna utställningshandling och för resultatet av de olika momenten.

4.1. Analys av intressekonflikter och landskapets tålighet för vindkraft – Steg 1

På uppdrag av kommunen har konsultföretaget EnergoRetea gjort en analys av intressenkonflikter och av landskapets tålighet för vindkraft. Vidare har hänsyn tagits till behov av skyddsavstånd till bebyggelse och till infrastruktur. Dessutom har gjorts en landskapsanalys som legat till grund för en indelning av kommunen i olika landskapskaraktärer och en därtill kopplad bedömning av dessas tålighet för vindkraft.

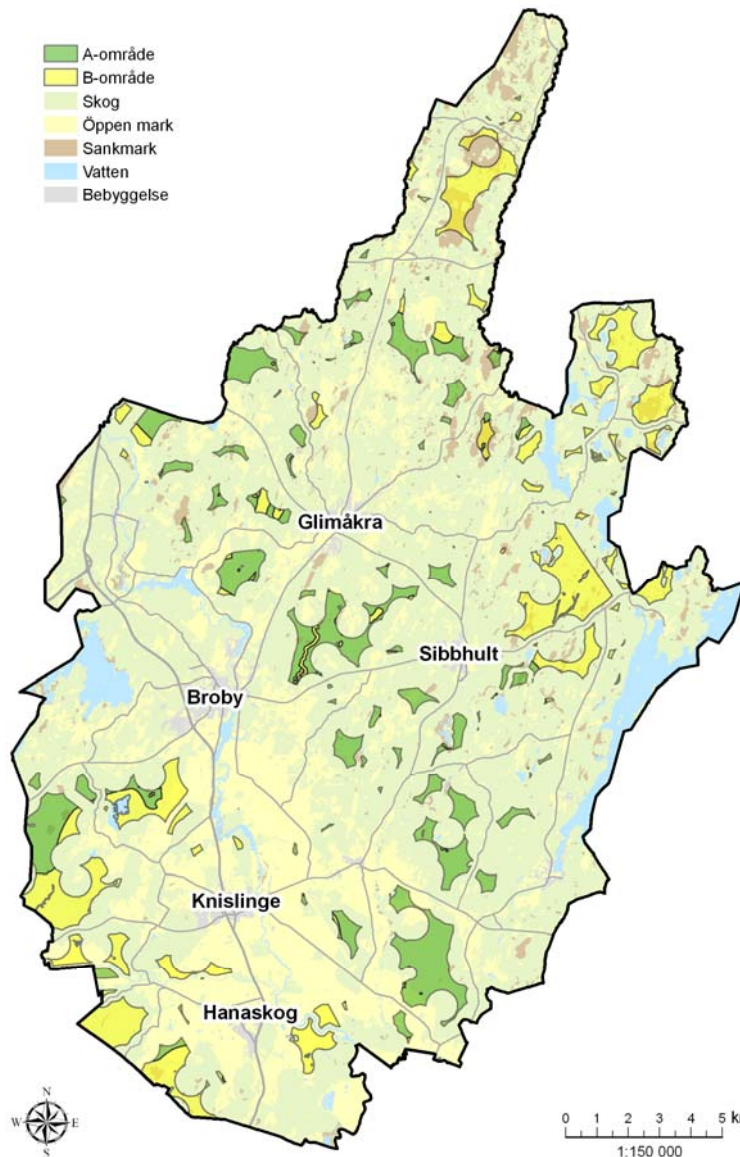
Arbetet med att hitta områden möjliga för vindkraft har därefter skett genom GIS-analys då de geografiskt utpekade intressena och tålighetsbedömningen överlagrats på samma karta för att lokalisera var motstående intressen finns. Hänsyn har inte tagits till vindförhållanden på grund av att skillnaden mellan högsta och lägsta vind inte är mer än 1 m/s (vid 103 m över nollplansförskjutningen) och att det ligger mer i den enskilde vindkraftsprojektörens intresse att hitta en bra plats för vindkraft.

Tillvägagångssätt och metod redovisas närmare i "Vindbruksplan för Östra Göinge kommun – Analys", kapitel 4. I kapitel 2 redovisas motstående intressen och i kapitel 3 i samma dokument redovisas landskapsinventering och tålighetsbedömning.

Den ovan beskrivna analysen resulterar i en indelning i tre typer av områden. För närmare beskrivning se kapitel 5 i "Vindbruksplan för Östra Göinge kommun – Analys":

- A-områden: De som anses lämpligast för etablering av vindkraft. Här finns inga konflikter bland de intressen som har studerats och landskapet anses vara tåligt ur vindkraftsperspektiv.
- B-områden: Innehåller antingen utvalda intressen som anses utgöra en icke obetydlig konflikt eller ett landskap som klassats som mindre tåligt. Här beror lämpligheten i hög grad på anläggningens lokalisering och utformning.
- Stoppområden: Olämpligt för vindkraft. Består mest av skyddsavstånd till bebyggelse och infrastruktur, men kan även vara intressen med höga värden eller ett landskap som anses för känsligt för vindkraftverk.

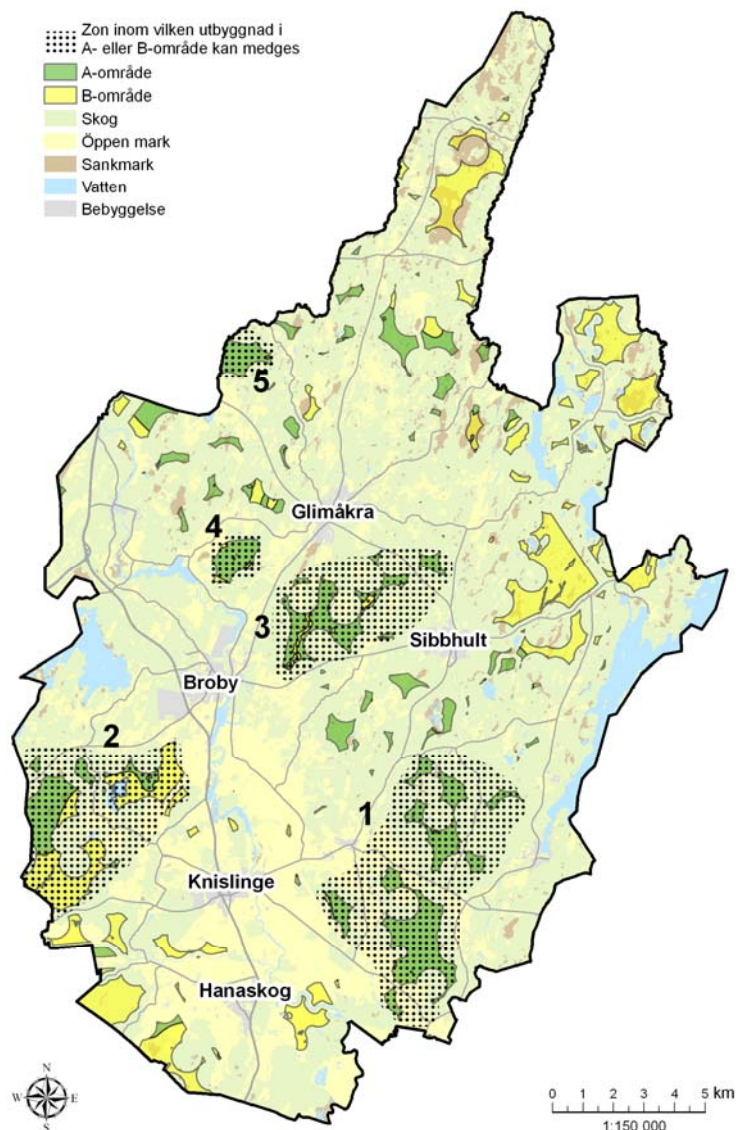
Resultatet ger ganska många A- och B-områden med stora ytor men även många små ytor där det skulle vara möjligt att uppföra ett enstaka vindkraftverk men inte flera.

Figur 2: Lämpliga områden (A=grönt) samt möjliga områden (B=gult) för vindkraft – resultat av GIS – analys

4.2. Samrådsförslaget – Steg 2

De områden som efter analysen i steg 1 utpekats som lämpliga eller möjliga för vindkraft har därefter behandlats i projektets politiska styrgrupp - kommunfullmäktiges beredning för tillväxt och samhällsbyggnad - som föreslog kommunstyrelsen att ställa ut ett förslag på samråd. Samrådsförslaget innebar att fem zoner identifierades inom vilka utbyggnad av vindkraft kunde prövas. Dessa zoner redovisas i kartan nedan. Beredningens utgångspunkter och ställningstagande finns utförligt redovisade i kapitel 6 i Samrådshandling, Vindbruksplan, 2010-10-01. Förslaget har varit utställt för samråd 7 november 2010 – 7 februari 2011.

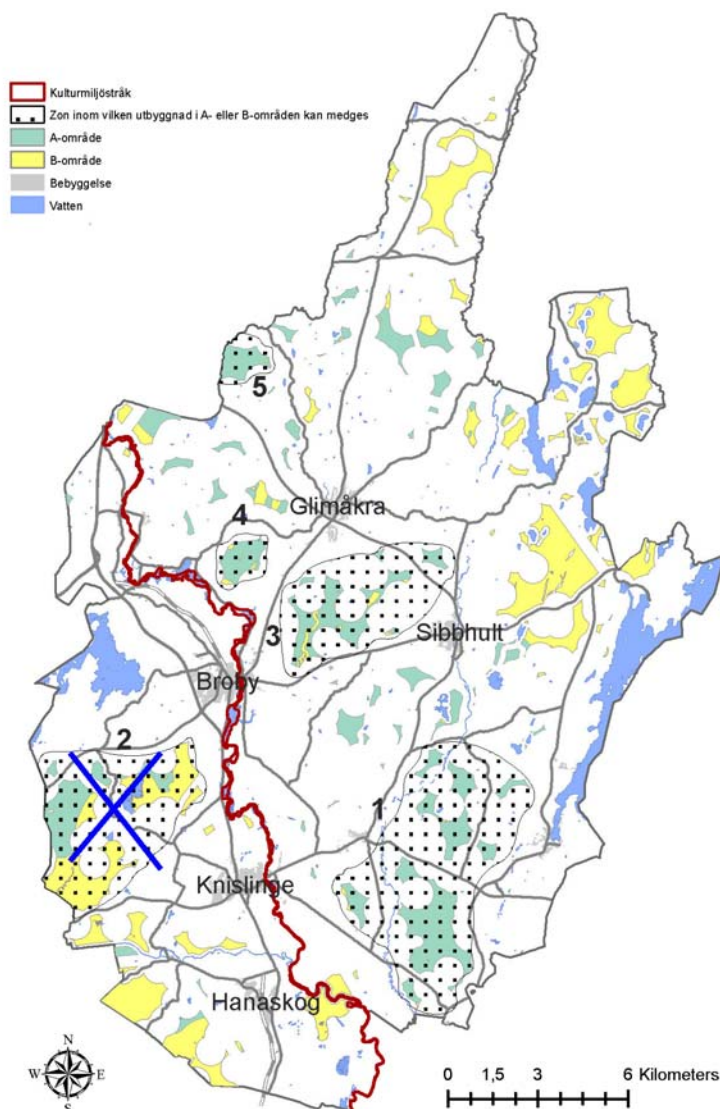
Figur 3: Vindbruksplan för Östra Göinge kommun, samrådsförslag, oktober 2010

4.3. Revidering med anledning av synpunkter under samrådet – Steg 3

Under samrådet har inkommit en mängd synpunkter på det utställda förslaget. Dessa redovisas i samrådsredogörelsen tillsammans med kommunens kommentarer. Här kan dock särskilt nämnas att Länsstyrelsen anför att i zon 2 finns områden som kommer i konflikt med riksintresse för kulturmiljö. Vidare har Hässleholms kommun betänkligheter till zon 2 då denna ligger nära ett område som i Hässleholms kommuns vindbruksplan anses som olämpligt för etablering av vindkraft.

Riksintresset för kulturmiljö Gumlösa - Hälleberga backe – Sinclairsholm Herrgårdsmiljö som är exempel på risbygdens godslandskap ligger till största delen i Hässleholms kommun. Riksintresset tillsammans med Wanås och de fornminnen som finns i dess omgivning har i det fortsatta arbetet gett kulturmiljövärdet en större tyngd. Detsamma gäller för kulturmiljön

kring Helge å som får större betydelse då den värderas tillsammans med Skånes Gröna hjärta och varsamhetsdiskussionen. Zon 2 bör därför utgå ur förslaget.

Figur 4: Konflikt med riksintresse för kulturmiljö samt ett utpekad kulturmiljöstråk i länsstyrelsens kulturmiljöprogram

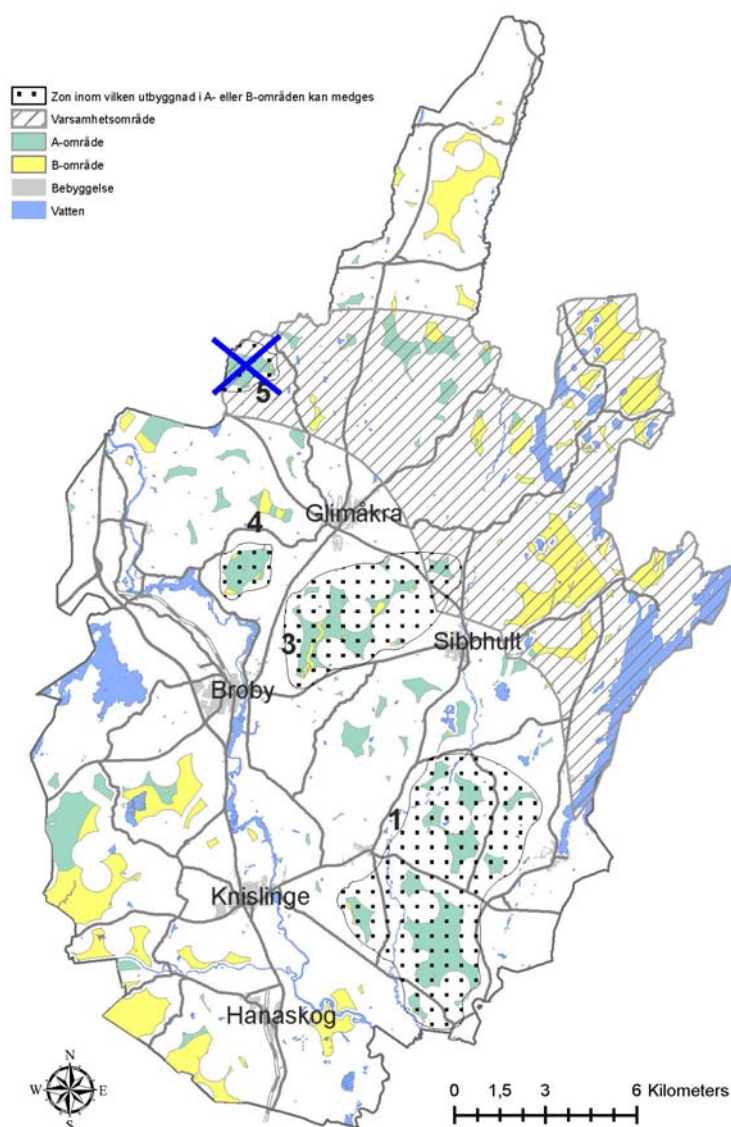
I länsstyrelsens kulturmiljöprogram finns markerat ett kulturmiljöstråk som i stora drag följer Helge å. Av kartan ovan framgår att stråket är i nära anslutning till zon 3 och zon 4. Kulturmiljön kring Helge å får dessutom större betydelse då den värderas tillsammans med varumärkesplattformen Skånes Gröna hjärta och varsamhetskriterierna i översiktsplanen. Detta resonemang ligger även till grund för beredningens slutliga bedömning (sid 12) och planförslag.

4.4. Anpassning till arbetet med ny översiktsplan och varsamhetsområdet – Steg 4

Under arbetet med den nya översiktsplanen har kommunen definierat och använt begreppet "varsamhetsområde". Begreppet tar sin utgångspunkt i de unika möjligheter till naturupplevelser, rekreation, lugn och stillhet, själslig och kroppslig återhämtning som finns i kommunen

och har en mycket nära knytning till de värden som beskrivs i Skånes gröna hjärta; varumärkesplattformen för platsen Östra Göinge. Samhällsutvecklingen i stort innebär att dessa värden blir allt mer sällsynta och därmed allt viktigare att värna, inte minst i ett Skånskt regionalt sammanhang som kännetecknas av trängseffekter och ökade trafik- och bullerproblem.

Varsamhetsvärden finns på många olika platser i kommunen men utpekade i översiktsplanen särskilt i ett geografiskt sammanhängande område i de norra delarna av kommunen. Området inrymmer stora obebyggda arealer, tysta områden och flera områden som omfattas av länsstyrelsens naturvårdsprogram. Här finns också ett betydande stråknät av vandringsleder som är av stor betydelse för det rörliga friluftslivet och naturturismen. Syftet med området är att bevara och utveckla de värden som i dag finns och som riskerar att i framtiden bli en bristvara. Området visas i kartan nedan.

Figur 5: Varsamhetsområde i Östra Göinge kommun enligt samrådsförslag till översiktsplan

Två av zonerna i det förslag som varit ute på samråd påverkas av varsamhetsområdet. Zon 5 ligger helt inom varsamhetsområdet och bör därför utgå medan zon 3 i sin nordöstra del sträcker sig en bit in i det. Vidare framgår av kartan att zon 1 ligger så pass nära varsamhets-

området att en vindkraftsetablering i zonens norra del kan påverka landskapsbilden i varsamhetsområdets södra del. Detta resonemang ligger till grund för beredningens slutliga bedömning (sid 12) och planförslag.

4.5. Beredningens utställningsförslag – Steg 5

Beredningen för tillväxt och samhällsbyggnad har vägt samman vad som framkommit under samrådet och under arbetet med förslag till ny översiktsplan med ett ställningstagande till övergripande principer för vindkraftsutbyggnad. Sammanvägningen av dessa faktorer är ett planförslag som innebär att endast södra delen av zon 1 redovisas som möjligt för utbyggnad av vindkraft.

4.5.1. Övergripande principer för utbyggnad av vindkraft

Beredningen för tillväxt och samhällsbyggnad har under arbetet med förslaget till vindbruksplan tagit ställning för att följande principer skall vara vägledande för utbyggnad av vindkraft i kommunen:

- Konflikt med varsamhetsvärdena skall undvikas.
- Vindkraftutbyggnaden i Östra Göinge kommun skall styras av intresset att få effektivast möjliga elproduktion med minsta möjliga miljöpåverkan på landskapsbild och bevarandevärden. Vindkraftverk bör därför placeras i grupper.
- Vindkraftverk har stor omgivningspåverkan och fodrar skyddsavstånd till intilliggande bostäder. Skyddet för befintligt boende skall säkerställas i varje enskilt fall.
- Så få motstående intressen som möjligt skall finnas där vindkraft medges. Det innebär att endast A-områden är aktuella.
- Kommunens befolkningsmässigt glesa landsbygd med varierande kultur, naturmiljöer och varsamhetsvärden är viktigt att tillvarata. Utbyggnaden bör därför koncentreras till ett sammanhängande område.
- Kommunens ambition att ta en rimlig del av ansvaret att skapa förutsättningar för ökat inslag av förnyelsebar energi innebär att det utpekade området kan ge utrymme för 10 – 15 vindkraftverk av dagens storlek.
- Samhällsutvecklingen i stort med utbyggnad av infrastruktur och ökande trafikvolymer leder till att sammanhängande områden med natur- och kulturvärden, stillhet, tystnad, möjlighet till friluftsliv, attraktiv landskapsbild, tillgång till allemansrättsligt tillgänglig mark mm blir alltmer sällsynt. Särskilt i det expansiva Skåne kan det komma att bli något unikt. Eftersom sådana områden blir allt mer sällsynta bör de säkerställas när kommunen planerar för framtida användning av mark och vatten.

4.5.2. Beredningens bedömning och utställningsförslag

Beredningen för tillväxt och samhällsbyggnad gör slutligen nedanstående bedömning och justeringar av samrådsförslaget med anledning av vad som framkommit under samrådet och

under arbetet med ny översiktsplan samt med anledning av de övergripande principer för utbyggnad av vindkraft som beredningen tagit ställning för:

Zon 2 föreslås utgå ur förslaget till vindbruksplan. Anledningen är de synpunkter som framförts under samrådet från Länsstyrelsen och från Hässleholms kommun som anför dels att det i zon 2 finns riksintresse för kulturmiljö dels att zonen gränsar till ett område som i Hässleholms kommuns vindbruksplan bedömts som olämpligt för vindkraft.

Principen att undvika konflikt med varsamhetskriterierna innebär vidare att zon 5 utgår ur förslaget eftersom det ligger inom det i översiktsplaneförslaget särskilt utpekade varsamhetsområdet.

En annan av ovan redovisade principer är att värna varsamhetsvärdena genom att koncentrera utbyggnad av vindkraft till ett enda sammanhängande område. Med utgångspunkt i målsättningen att Östra Göinge skall ta ett rimligt ansvar för att uppfylla riksdagens beslutade planeringsram för vindkraft kan ett sådant sammanhållet område rymma 10 – 15 verk av dagens normalstorlek. Det område som mot bakgrund av ovanstående är lämpligast för vindkraft är zon 1 eftersom zon 3 och 4 båda ligger förhållandevis nära kulturmiljöstraket utefter Helge å och zon 3 dessutom ligger i anslutning till och delvis inne i varsamhetsområdet.

Den sammanfattande bedömningen är således att zon 1 är det område som är lämpligast för vindkraft. Men området är såpass stort att kommunens ambitionsnivå om 10-15 verk ryms i en mindre del av zonen samtidigt som en etablering av vindkraft i dess nordöstra del skulle kunna uppfattas från varsamhetsområdets södra del. Beredningen för tillväxt och samhällsbyggnad menar därför att den nordöstra delen av zonen kan utgå ur förslaget.

Med samma beräkningsmetod som i kapitel 5 i analysdelen får det i det kvarvarande området teoretiskt plats cirka 30 vindkraftverk. Den verkliga mängden vindkraftverk som ryms styrs emellertid av terräng, vindförhållanden och infrastruktur och blir därmed lägre än det teoretiska värdet. Vindkraftverkens storlek styr också vilket inbördes avstånd som krävs mellan två verk.

Efter samrådet har också planen förtydligats med att vindkraftverk med en totalhöjd över 20 upp till och med 50 meter kan medges utanför det utpekade området om de inte bedöms strida mot avvägningarna i analysen, varsamhetskriterierna eller kulturmiljövärdena.

I och med att det utpekade området begränsats har kommunen frångått kravet på detaljplan som obligatorisk vid etablering av vindkraftverk.

Planförslaget redovisas i avsnitt 3 ovan.